

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ
КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ
Кафедра цивільно-правових дисциплін

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІНАНСОВЕ ПРАВО

Назва освітньо-професійної програми	Право (поліцейські)
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	08 «Право»
Спеціальність	081 «Право»
Вид навчальної дисципліни	обов'язкова
Мова викладання	Українська
Рік навчання	другий

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
протокол від 19.08.2024 № 15

СХВАЛЕНО

Вченою радою Факультету підготовки
фахівців для підрозділів кримінальної
поліції Національної поліції України
протокол від 15.08.2024 № 11

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Право (поліцейські)»
доктор юридичних наук,
доцент _____

Василь БЕРЕЗНЯК

Розглянуто на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Національної поліції України. Протокол від 09.08.2024 № 23.

Фінансове право. Робоча програма навчальної дисципліни. Дніпро: Дніпровський державний університет внутрішніх справ, 2024 рік. 21 с.

РОЗРОБНИК:

1. Завідувач кафедри цивільного права та процесу факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Національної поліції України, доктор юридичних наук, доцент **Кристина РЕЗВОРОВИЧ**.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

1. Завідувач кафедри цивільного, трудового та господарського права юридичного факультету Дніпровського національного університету ім. Олесь Гончара, доктор політичних наук, кандидат юридичних наук, доцент **Ігор АЛЕКСЄЄНКО**.

2. Керівник Адвокатського бюро «Хрипунова Дениса Григоровича» **Денис ХРИПУНОВ**.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни
(додаток 1 до Робочої програми навчальної дисципліни)**

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів ЄКТС	3	
Загальна кількість годин	90	
Рік підготовки	2	
Семестр	4	
Лекції	6	
Семінарські	14	
Практичні	10	
Самостійна робота	60	
Індивідуальні завдання (курсова робота)	-	
Підсумковий семестровий контроль	залік	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Фінансове право» є:

а) науково-юридична:

- поглиблене вивчення здобувачами вищої освіти сукупності правових норм, що регулюють фінансові відносини в Україні;
- формування у здобувачів вищої освіти уявлення про публічну фінансову діяльність, правове регулювання фінансової діяльності держави та органів місцевого самоврядування, бюджетних, податкових та валютних та інших фінансових відносин;
- оволодіння здобувачами вищої освіти основними теоретичними знаннями про основи мобілізації, розподілу і перерозподілу, використання централізованих і децентралізованих фондів грошових коштів держави та органів місцевого самоврядування.

б) загальноосвітня:

- домогтися обізнаності здобувачів вищої освіти у теоретичних питаннях, що передбачаються програмою навчальної дисципліни «Фінансове право», слугувати подальшому міцному засвоєнню знань з питань фінансової діяльності і фінансової системи України, бюджетного устрою, податкових, банківських і валютних правовідносин та юридичної відповідальності за фінансові правопорушення, формуванню практичних умінь і навичок тлумачення правових норм, що регулюють фінансові відносини в Україні.

в) виховна:

- формування належного правничого світогляду здобувачів вищої освіти, професійних, ділових та моральних якостей, необхідних працівникам правоохоронних органів.

г) розвивальна:

- розвиток таких якостей у здобувачів вищої освіти, як інтелектуальні здібності, мовлення, пам'ять, увага, уява, мислення, спостережливість, активність, творчість, їх самостійність та вміння формулювати умовисновки щодо визначення ролі та значення принципів фінансового права у вирішенні правових колізій, складних завдань та ситуацій, що мають місце у фінансовій системі України.

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за освітньою програмою:

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК.2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК.3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК.7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні компетентності:

СК.3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК.7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, 7 кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК.8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

СК.11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК.12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК.13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК.16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Компетенції визначені освітньою програмою:

СК.20. Здатність документувати та припиняти загальнокримінальні злочини, злочини в органах державної влади та управління, вчинені організованими групами, злочинними організаціями, злочинними спільнотами.

Пререквізити: «Теорія держави та права», «Конституційне право», тощо.

Постреквізити. Банківське право»; «Валютне право»; «Податкове право»; «Вексельне право».

Здобувачі вищої освіти повинні продемонструвати такі **результати навчання:**

ПРН.1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

ПРН.3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

ПРН.5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

ПРН.6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

ПРН.13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

ПРН.17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.

ПРН.18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

ПРН.19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

ПРН.20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

- зміст категорій, понять фінансового права та їхнього зв'язку.
- основні нормативно-правові документи фінансового законодавства, сутність правових категорій фінансового права, основних першоджерел фінансового законодавства України.
- методологію проєктного підходу та вміння застосовувати її до підвищення якості фінансового законодавства України.

Уміти:

- формулювати та аргументовано захищати власну правову позицію щодо загальних напрямів та способів подолання суперечностей у фінансовому праві.
- пояснити фахівцям з інших інститутів права сутність проблем в регулюванні фінансових правовідносин в Україні, наслідки затримки з їхнім розв'язанням та їхній вплив на інші сфери суспільного життя.
- знаходити та критично оцінювати статистичну інформацію щодо фінансових правопорушень у сфері фінансів країни, їхніх передумов та наслідків.
- оперувати правовими поняттями та правовими категоріями фінансового законодавства України у практичних правових ситуаціях.

Мати навички:

- самостійного збору з різних джерел правової інформації щодо фінансових правовідносин з використанням засобів інформатизації та комп'ютерних технологій.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. Фінансова система України. Предмет, метод, система та джерела фінансового права.

Сутність поняття фінансів. Призначення та функції фінансів. Приватні та публічні (державні та органів місцевого самоврядування) фінанси. Поняття та

зміст публічної фінансової діяльності. Принципи публічної фінансової діяльності. Правові форми і методи фінансової діяльності держави та органів місцевого самоврядування. Фінансова система України, її структура, принципи побудови та особливості функціонування. Органи влади, що здійснюють фінансову діяльність в державі.

Характеристика відносин, що становлять поняття фінансового права, його місце в національній системі права. Предмет фінансового права. Поняття, особливості та зміст фінансових правовідносин. Види фінансових правовідносин, їх суб'єкти, об'єкт, зміст та види. Права та обов'язки учасників фінансових правовідносин. Метод фінансового права. Система фінансового права: структура та взаємозв'язок складових. Джерела фінансового права.

ТЕМА 2. Правові засади фінансового контролю в Україні.

Поняття, принципи та завдання фінансового контролю. Види фінансового контролю. Методи фінансового контролю. Система органів державного фінансового контролю. Органи державного фінансового контролю загальної та спеціальної компетенції. Правовий статус та повноваження органів державного фінансового контролю загальної компетенції. Види фінансового контролю за часом та формою проведення, сферою фінансової діяльності, суб'єктним складом органів, що його здійснюють. Сфери повноваження органів законодавчої влади у сфері фінансового контролю. Повноваження органів виконавчої влади у сфері фінансового контролю.

ТЕМА 3. Відповідальність за порушення фінансового законодавства.

Відповідальність за порушення фінансового законодавства в системі юридичної відповідальності. Загальна характеристика фінансового правопорушення. Елементний склад фінансового правопорушення. Ознаки фінансово-правової відповідальності. Поняття і склад фінансових правопорушень. Ознаки порушення фінансового законодавства. Фінансові санкції. Адміністративна відповідальність осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за порушення вимог і зобов'язань у фінансовій сфері.

ТЕМА 4. Правове регулювання публічних доходів та видатків.

Поняття та сутність публічних доходів. Поняття державних доходів та їх види. Місцеві доходи. Поняття доходів бюджетів. Особливості класифікації публічних доходів. Система публічних доходів. Визначення поняття «податок». Податки та їх характерні ознаки. Функції податків. Податкові доходи. Поняття податкового платежу та збору. Види неподаткових доходів. Податкова система України та її принципи. Класифікація податків. Загальнодержавні та місцеві податки і збори. Прямі і непрямі податки. Види податків залежно від платника. Сутність та завдання податкового права як елементу фінансового права. Поняття та види податкових правовідносин та податкових норм. Податковий кодекс України як джерело податкового права. Юридичний склад податку. Платник податку. Об'єкт оподаткування. База оподаткування. Ставка податку. Податковий

період. Порядок обчислення податку. Правовий порядок кошторисно-бюджетного фінансування. Правовий порядок програмно-цільового фінансування.

ТЕМА 5. Правове регулювання міжбюджетних відносин.

Взаємодія уряду і місцевих органів влади: роль правових механізмів у розподілі фінансових повноважень. Бюджетний кодекс як основний інструмент правового регулювання міжбюджетних відносин. Фіскальна децентралізація та правове регулювання міжбюджетних відносин у вітчизняному законодавстві. Контроль за використанням бюджетних коштів на місцевому рівні: проблеми та перспективи. Співпраця уряду та місцевих органів влади в процесі фінансового планування. Досвід правового регулювання міжбюджетних відносин в країнах Європейського Союзу. Вплив правового регулювання міжбюджетних відносин на ефективність розподілу фінансових ресурсів.

ТЕМА 6. Правове регулювання грошового обігу та розрахунків.

Гроші, види грошей. Грошовий обіг, умови його здійснення. Безготівковий та готівковий грошовий обіг. Грошова система України, її тип. Принципи побудови грошової системи та її структура. Елементи грошової системи. Правові основи грошового обігу в Україні. Золотовалютні резерви України. Правове регулювання готівкового обігу, вимоги, контроль та відповідальність за документальне оформлення касових операцій. Правове регулювання та форми безготівкових розрахунків. Платіжні інструменти. Правила ведення безготівкових розрахунків. Правове регулювання відносин у сфері грошового обігу. Відповідальність за порушення норм з регулювання готівкових та безготівкових розрахунків: адміністративна та кримінальна.

ТЕМА 7. Правові основи валютного регулювання та контролю.

Поняття валюти та валютних цінностей. Поняття валютної операції. Конвертованість валюти (внутрішня, зовнішня, поточна, капітальна). Котирування валюти (пряме і непряме). Валютний курс. Валютні операції. Об'єкти валютних операцій. Правовий режим валютних операцій. Ліцензування валютних операцій банків. Валютне регулювання, НБУ як його суб'єкт. Лібералізація вітчизняного валютного законодавства: зміст та межі. Схема нової системи валютного регулювання. Правові підстави нового валютного регулювання. Особливості нового валютного регулювання. Перехід від системи тотального валютного контролю за кожною операцією до валютного нагляду. Валютний нагляд: зміст, особливості, об'єкти, суб'єкт. Відповідальність за порушення правил валютного регулювання та валютного нагляду.

4. СТРУКТУРА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теми та план лекційних занять

Назва теми лекційного заняття	План лекційного заняття	Кількість годин
-------------------------------	-------------------------	-----------------

Тема № 1. Фінансова система України. Предмет, метод, система та джерела фінансового права.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття фінансів. Структура фінансової системи України. 2. Публічна фінансова діяльність. 3. Фінансове право: предмет, метод, система та джерела. 4. Фінансово-правові норми, їх структура та види. 5. Фінансово-правові відносини: суб'єкт, об'єкт, зміст і особливості. 	2
Тема № 2. Правові засади фінансового контролю в Україні.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття фінансового контролю та принципи його здійснення. 2. Суб'єкти фінансового контролю в Україні. 3. Види фінансового контролю. 4. Методи фінансового контролю. 5. Стандарти діяльності органів фінансового контролю України. 	2
Тема № 3. Відповідальність за порушення фінансового законодавства.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика фінансового правопорушення. 2. Поняття, принципи та функції фінансово-правової відповідальності. 3. Поняття та особливості фінансово-правових санкцій. 4. Юридична відповідальність за порушення фінансового законодавства. 	2

Теми семінарських і практичних занять

Назва теми семінарського або практичного заняття	Кількість годин
Тема № 1. Фінансова система України. Предмет, метод, система та джерела фінансового права.	2
Тема № 2. Правові засади фінансового контролю в Україні.	4
Тема № 3. Відповідальність за порушення фінансового законодавства	4
Тема № 4. Правове регулювання публічних доходів та видатків.	4
Тема № 5. Правове регулювання міжбюджетних відносин.	2
Тема № 6. Правове регулювання грошового обігу та розрахунків..	4
Тема № 7. Правові основи валютного регулювання та контролю.	4

Теми для самостійної роботи

Назва теми для самостійної роботи	Кількість годин
Тема № 1. Фінансова система України. Предмет, метод, система та джерела фінансового права.	8
Тема № 2. Правові засади фінансового контролю в Україні.	6
Тема № 3. Відповідальність за порушення фінансового законодавства	4
Тема № 4. Правове регулювання публічних доходів та видатків.	10

Тема № 5. Правове регулювання міжбюджетних відносин.	12
Тема № 6. Правове регулювання грошового обігу та розрахунків..	10
Тема № 7. Правові основи валютного регулювання та контролю.	10

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ТА ЗАВДАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

1. Поняття фінансів: зміст, ознаки та функції
2. Централізовані та децентралізовані фінанси
3. Зміст, принципи, форми та методи фінансової діяльності
4. Система державних органів, що здійснюють фінансову діяльність, і їх правовий статус
5. Фінансова система: зміст і структура
6. Фінансове право в правовій системі України. Предмет та метод фінансового права
7. Джерела фінансового права. Зв'язок фінансового права з іншими галузями права
8. Фінансове законодавство, систематизація
9. Фінансові правовідносини: зміст та особливості
10. Підстави виникнення, зміни та припинення фінансових правовідносин
11. Склад, види та об'єкт фінансових правовідносин
12. Суб'єкти фінансового права та фінансових правовідносин
13. Правове регулювання фінансового контролю в Україні
14. Державний і недержавний фінансовий контроль
15. Система органів, що здійснюють фінансовий контроль
16. Незалежний фінансовий контроль. Аудиторський контроль
17. Відповідальність за порушення фінансового законодавства
18. Підстави відповідальності за порушення фінансового законодавства
19. Відповідальність за порушення бюджетного законодавства
20. Фінансова відповідальність за порушення податкового законодавства
21. Особливості та зміст бюджетно-правових відносин
22. Бюджетне законодавство
23. Складові частини бюджету. Загальний і спеціальний фонди бюджету
24. Бюджетна система України, її структура
25. Державний бюджет. Дефіцит і профіцит бюджету
26. Місцеві бюджети
27. Поняття бюджетної класифікації і її склад
28. Класифікація доходів та видатків бюджету
29. Міжбюджетні трансферти: призначення та види
30. Нецільове використання бюджетних коштів
31. Учасники бюджетного процесу та їх повноваження
32. Розпорядники бюджетних коштів. Головні розпорядники бюджетних коштів
33. Бюджетні призначення: зміст та цілі

34. Розгляд і прийняття закону про Державний бюджет України, рішень про місцеві бюджети
35. Поняття валюти та валютних цінностей. Склад валютних цінностей
36. Види валют. Поняття конвертованості валюти
37. Валютні операції. Класифікація валютних операцій
38. Нова система валютного регулювання
39. Правові підстави валютного контролю
40. Відповідальність за порушення у сфері готівкового обігу
41. Правові основи безготівкових розрахунків
42. Фінансовий моніторинг у боротьбі з легалізацією (відмиванням) доходів, отриманих злочинним та неправомірним шляхом
43. Загальний та спеціальний фонд місцевих бюджетів
44. Рахункова палата: правовий статус, завдання, функції, повноваження
45. Бюджетний устрій України та бюджетна система
46. Порядок складання проекту бюджету, бюджетна резолюція
47. Податкова система України: поняття, принципи і структура
48. Поняття податку, принципи оподаткування
49. Державна податкова політика: сутність та основні положення
50. Класифікація державного боргу
51. Правове регулювання і класифікація державного кредиту
52. Поняття і правовий режим внутрішнього боргу України
53. Державний нагляд за страховою діяльністю
54. Організація і регулювання страхової справи в Україні
55. Правовий статус, функції і повноваження Національного банку України
56. Зовнішня і внутрішня валютна політика України
57. Поняття і види валютних цінностей
58. Повноваження Національного банку України у сфері валютного регулювання. Відповідальність за порушення валютного законодавства України
59. Правові основи регулювання грошової системи України
60. Правовий статус, завдання, функції, права і обов'язки Державної податкової служби України

6. КРИТЕРІЇ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота/ Індивідуальна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 40	≤ 10	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100		

Критерії оцінювання аудиторної роботи для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

Для здобувачів вищої освіти, що навчаються за денною формою навчання, максимальна сума балів за всі види робіт з навчальної дисципліни «Фінансове право» – 100 балів: за виконання завдань у рамках аудиторної роботи – 40 балів, самостійної роботи – 10 балів; 50 балів – за виконання завдань, винесених на підсумковий контроль.

Поточний контроль може проводитись усно, письмово або у формі комп'ютерного тестування, колоквиуму, оцінювання виступів на семінарських та практичних заняттях, ділових чи імітаційних ігор тощо.

Аудиторна робота для поточного контролю розраховується за формулою:

$$AP = (40 * CAP) / 5,$$

де AP – результат аудиторної роботи в балах;

CAP – середньозважена оцінка отримана під час семестру з усіх занять.

При розрахунку результатів навчання з аудиторної роботи невідпрацьовані «незадовільні» оцінки та пропущені заняття враховуються як «нуль» балів.

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
5	Високий рівень компетентностей: питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтуються на глибокому знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.
4	Невисокий рівень компетентностей: питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями. Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтуються на знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.
3	Достатній рівень компетентностей: питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні; практичні навички та вміння мають поверхневий характер, потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані, деякі види завдань виконані з помилками.
2	Недостатній рівень компетентностей: питання, винесені на розгляд, засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру; практичні навички та вміння сформовані недостатньо; більшість навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять істотні помилки, які потребують подальшого усунення.
1	Мінімальний рівень компетентностей: здобувач вищої освіти не готовий до заняття, не знає більшої частини програмного матеріалу, з труднощами виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття, допускає змістовні помилки, не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань.
0	Незадовільний рівень компетентностей. Відсутність на занятті

Для навчальної дисципліни «Фінансове право» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають: залік; екзамен; стандартизовані тести; есе; вирішення практичних завдань; виступи на наукових заходах, інші види індивідуальних завдань тощо.

Критерії оцінювання самостійної роботи (денна форма навчання) – 10 балів

Самостійна робота здобувачів вищої освіти становить таку форму організації освітнього процесу, за якої особа, яка навчається, виконує певний

комплекс завдань, під керівництвом науково-педагогічного працівника, але без його безпосередньої участі. Навчальною дисципліною «Фінансове право» на самостійну роботу відведено 76 год. і передбачає наступні її форми, які в індивідуальному порядку узгоджуються з викладачем:

1. Практичні вправи, диференційовані за темами навчальної дисципліни. Вправи виконуються письмово в окремому зошиті з обов'язковим обґрунтуванням наданих відповідей. Для отримання максимальної кількості балів здобувач вищої освіти має виконати всі завдання на високому рівні (оцінюється в 0,5 бала за умов виконання завдання в повному обсязі, якщо завдання виконано, але мають місце помилки, воно оцінюється в межах від 0,1 до 0,5 бала з подальшим округленням на користь здобувача вищої освіти).

2. Написання та публікація наукової статті з актуальної теми у міжнародному або фаховому виданні (оцінюється до 10 балів за фактом публікації при наявності підтверджуючих матеріалів).

3. Написання та публікація тез доповідей з актуальних тем на конференції міжнародного, всеукраїнського чи регіонального рівня (оцінюється в 5 балів за фактом публікації при наявності підтверджуючих матеріалів).

4. Створення відео-ролика, який розкриває проблемні питання обраної теми ПНД (оцінюється в 3 бали).

5. Підготовка мультимедійних презентацій з тем, які повинні розкривати питання, що не розглядалися під час аудиторної роботи (одна презентація оцінюється максимум у 2 бали, при умові, що вона складається з 15 слайдів, має чіткий перелік використаних джерел).

6. Підготовка тестових завдань різного рівня когнітивності. Завдання виконується в письмовій або електронній формі (20 тестових завдань за однією темою оцінюються у 1 бал за умови, що дані тестові завдання раніше не вирішувалися та не використовувалися під час проведення аудиторних занять).

7. Складання практичних фабул. До кожної фабули потрібно поставити 5 питань та надати розгорнуті та обґрунтовані відповіді. Завдання виконується в письмовій або електронній формі (оцінюється у 2 бали).

8. Виступ на засіданні наукового гуртка кафедри (оцінюється в 0,5 балів).

Критерії оцінювання підсумкового контролю (залік/екзамен) – 50 балів

Залік може проводитись в усній, письмовій або тестовій формах за білетами, затвердженими на засіданні кафедри (для усної та письмової форми).

Білет містить 2 частини: теоретичну, яка складається з двох питань, та практичну, яка містить практичне завдання.

1. Виконання теоретичної частини завдання оцінюється максимально до 30 балів (по 15 балів за відповідь на кожне питання).

Критерії оцінювання відповідей на питання теоретичної частини білета.

Оцінка «*відмінно*» – 25-30 балів – виставляється, якщо здобувач вищої освіти точно і повно відповів на питання білета, чітко і логічно відповів на поставлені екзаменаторами запитання, вільно володіє науковою термінологією,

наводить приклади з допоміжної літератури та власної практики, демонструє бачення практичного застосування вивченого матеріалу в практичній діяльності.

Оцінка **«добре»** – 15-24 бали – ставиться у випадку, коли при відповіді здобувач вищої освіти допустив деякі неточності чи залишилась нерозкритою частина білета (до 15%) за умови, що принципові моменти запитань були розкриті правильно, незначні помилки усуваються самим здобувачем, коли на помилки вказує екзаменатор. Здобувач вищої освіти наводить приклади з практики, частково демонструє бачення практичного застосування вивченого матеріалу.

Оцінка **«задовільно»** – 6-14 балів – виставляється за наявність у відповіді декількох суттєвих неточностей, нечіткість відповіді, коли 30-50% змісту білета залишається нерозкритою, допущені помилки і порушена логіка викладу, що вплинуло на результат та правильність висновків. Відповідь не аргументована прикладами, посиленнями на нормативно-правову базу та літературні джерела. Здобувач вищої освіти відчуває труднощі при встановленні зв'язку між питаннями білету та його практичним виконанням. На додаткові запитання екзаменатора відповідає теж в межах 45-50%.

Оцінка **«незадовільно»** – 0-5 бали – виставляється, якщо здобувач вищої освіти не засвоїв матеріал у межах програм навчальних дисциплін (менше 50%), не дає конкретної відповіді на питання білету, не наводить прикладів, не ознайомлений з методичною і навчальною літературою з дисципліни, не здатний висвітлити поставлене питання. На додаткові та навідні запитання екзаменатора здобувач вищої освіти часто не знає правильної відповіді. Не володіє базовими категоріями та основними теоретичними поняттями з дисципліни.

2. Виконання практичної частини завдання оцінюється максимально у 20 балів.

Критерії оцінювання відповідей на завдання практичної частини білета.

Оцінка **«відмінно»** – 16-20 балів – виставляється, якщо здобувач вищої освіти обґрунтовано, послідовно й логічно аналізує ситуацію з використанням наукової термінології, демонструє власне бачення ситуації; виявляє уміння будувати чіткий алгоритм дій, спрямованих на професійне і компетентне вирішення даної проблеми.

Оцінка **«добре»** – 10-15 балів – ставиться у випадку, коли здобувач вищої освіти послідовно й логічно аналізує ситуацію за стандартною схемою, володіє науковою термінологією, при розв'язанні практичного завдання допущені лише незначні помилки, які усуваються самим здобувачем після зауваження екзаменатора.

Оцінка **«задовільно»** – 5-9 балів – виставляється, коли у ході розв'язання задачі допущені помилки і порушена логіка аналізу ситуації, необхідної для розв'язання конкретної проблеми, що вплинуло на результат і правильність висновків. Але при цьому наявне часткове володіння теоретичним матеріалом з питань, наведених у ситуації.

Оцінка **«незадовільно»** – 0-4 балів – вказує на те, що здобувач вищої освіти не оволодів базовим теоретичним матеріалом та практичними навичками професійної діяльності.

Загальна оцінка за екзамен підраховується як сумарна кількість оцінок, отриманих з кожної частини білета. Оцінка **«відмінно»** може бути поставлена лише в тому випадку, якщо жодне із питань екзаменаційного білета не оцінено нижче оцінки «добре». Загальна оцінка як результат складання екзамену визначається за шкалою ECTS і переводиться у національну шкалу оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
	Залік	Екзамен/ диференційований залік	Оцінка	Пояснення
90-100	зараховано	Відмінно	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані в повному обсязі.
83-89		Добре	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний в повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близько до максимальної.
75-82			C	«Добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.
68-74		Задовільно	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю; але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених РПНД навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
60-67			E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовано деякі практичні навички роботи; частина передбачених РПНД навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	не зараховано	Не задовільно	FX	«Умовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близько до мінімальної; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).
1-34			F	«Безумовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.

8. ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (рекомендовані джерела інформації)

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17
3. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 18.10.2018 № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від № 80731-X у ред. від 26.11.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
5. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17
6. Податковий Кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17
7. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15
8. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
9. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2341-14>
10. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 № 2258-УІІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
11. Про банки та банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
12. Про Бюро економічної безпеки України: Закон України від 28.01.2021 № 1150-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>
13. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21.06.2018 № 2473-УІІІ. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19
14. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо стимулювання детінізації доходів та підвищення податкової культури громадян шляхом запровадження одноразового (спеціального) добровільного декларування фізичними особами належних їм активів та сплати одноразового збору до бюджету : Закон України від 15.06.2021 № 1539-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1539-20#Text>
15. Про джерела фінансування органів державної влади: Закон України від 30.06.1999 № 783-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/783-14#Text>
16. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню

розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 06.12.2019 № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>

17. Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг: Закон України від 06.07.1995 № 265/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80#Text>

18. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 № 2464-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>

19. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

20. Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів: Закон України від 10.11.2015 № 772-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-19/print1489058007718601#Text>

21. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>

22. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 № 877-V URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>

23. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26.01.1993 № 2939-XII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>

24. Про платіжні послуги: Закон України від 30.06.2021 № 1591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#n1249>

25. Про Рахункову палату: Закон України від 02.07.2015 № 576-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19%20#Text>

26. Про фінансові послуги та фінансові компанії: Закон України від 14.12.2021 № 1953-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#n1134>

27. Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України: постанова Кабінету Міністрів України від 03.02.2016 № 43. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-%D0%BF>

28. Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 № 215. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF#n8>

29. Про затвердження Положення про Державну службу фінансового моніторингу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.2015 № 537. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-%D0%BF#Text>

30. Про затвердження Порядку використання коштів резервного фонду бюджету: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.03.2002 № 415. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/415-2002-%D0%BF#Text>

31. Порядок проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту

діяльності суб'єктів господарювання: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.03.2019 № 252. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/252-2019-%D0%BF>

32. Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-%D0%BF>

33. Про затвердження Положення про валютний нагляд: Постанова правління НБУ від 03.01.2019 № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013500-19#Text>

34. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Постанова Правління НБУ від 29.12.2017 № 148. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text>

Основна література

1. Греца Я.В., Орлова О.С., Греца С.М. Фінансове право: навчально-методичні матеріали. Ужгород: Видавництво УжНУ, 2023. 25 с. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/51469/1/%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BA%D0%B0_%D1%84%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B5%202023.pdf

2. Гуцаленко Л. В., Дерій В. А., Коцупатрий М. М. Державний фінансовий контроль : навч. посіб. 2-е вид. К. : ЦУЛ, 2019. 424 с.

3. Державний фінансовий контроль у публічному управлінні : навч. посіб. / за ред. В. М. Русіна та Б. С. Шулюк. Тернопіль : Осадца Ю.В., 2018. 214 с.

4. Іванський А.Й. Фінансове право: підручник. Міжнар. гуманітар. ун-т. Київ: Юрінком Інтер, 2022. 484 с.

5. Казначейська система виконання бюджету : підручник / С.О. Булгакова, Н.В. Базанова, О.О. Чечуріна, Т.А. Шаповал. К. : Київ. держ. торг.-ек. ун-т, 2015. 250 с.

6. Ковалів М.В. Фінансове право України: навч. посіб. / [М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, І. М. Проць, Р. М. Скриньковський, Ю. Р. Лозинський]. Львів: СПОЛОМ, 2022. 394 с.

7. Латковська Т., Сідор М., Голоядова Т. Фінансове право : навч.-метод. посіб. (для здобувачів вищої освіти). 2-ге вид., доопр. і доп. [Електронне видання] / Т. Латковська, М. Сідор, Т. Голоядова. Одеса : Фенікс, 2023. 140 с. URL: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/26375/Fin_Pravo.pdf?sequence=1&isAllowed=y

8. Монаєнко А. О. Бюджетне право України: навч. посіб. Запоріжжя : КПУ, 2019. 412 с.

9. Податкова система : навч. посіб. / І.С. Волохова, О.Ю. Дубовик, М.О. Слатвінська та ін.; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. Харків : «Діса плюс», 2019. 402 с.

10. Податкове право : посіб. для підгот. до іспитів / І.М. Бондаренко, О.О. Головашевич, М.І. Дамірчиєв та ін.; за ред. О. О. Головашевича. Харків : Право, 2018. 222 с.

11. Податкове право України : навч. посіб. / Г.М. Аванесян, Л.І. Колеснік, С.В. Сарана; за ред. С.В. Сарани. Полтава : Полтав. ін-т економіки і права Відкрит. міжнар. ун-ту розвитку людини «Україна» : Астроя, 2019. 270 с.

12. Податкове право України : підручник / О.О. Головашевич, А.М. Котенко, Є.М. Смичок та ін.; за ред. М.П. Кучерявенка, Н.А. Маринів. Харків : Право, 2019. 440 с.

13. Попова С.В., Роль В.Ф., Сергієнко В.В. Фінансове право: навч. посіб.. К. : ЦУЛ, 2019. 392 с.

14. Склад і класифікація фінансових правовідносин / за ред. Н.П. Кучерявенка. Х. : Легас, 2016. 160 с.

15. Фінансове право : конспект лекцій / укладач М. В. Плотнікова. Суми: Сумський державний університет, 2019. 253 с.

16. Фінансове право : навч. посіб. / М.Г. Волощук, Т.О. Карабін, М.В. Менджул. Вид. 3-є, допов. та перероб. Ужгород : видавництво Олександри Гаркуші, 2017. 244 с.

17. Фінансове право : підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки та О.П. Гетманець; Ю. М. Жорнокуй, О. В. Кашкарьова, Т. В. Колесник та ін. Харків: Екограф, 2015. 500 с.

18. Фінансове право : підручник / О.О. Дмитрик, І. Є. Криницький, О.А. Лукашев та ін.; за ред. М. П. Кучерявенка, О. О. Дмитрик. Харків : Право, 2019. 416 с.

19. Фінансове право : посіб. для підгот. до іспитів / Д.О. Білінський, І.М. Бондаренко, О.О. Головашевич та ін.; за ред. О.О. Головашевича. Харків : Право, 2020. 268 с.

20. Фінансове право України: навч. посіб. (у схемах, таблицях та коментарях) / К.А. Гурковська, О.Б. Мороз, Ю.С. Назар, Л.М. Сукмановська. Львів : ЛьвДУВС, 2016. 308 с.

21. Хмельков А. В. Державний фінансовий контроль : підручник. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2017. 293 с.

Додаткова література

1. Баїк О. І. Податкове право: фінансово-правовий інститут, наука та навчальна дисципліна. URL:

2. Березовська С. В. Податкове право: навч.-метод. посіб. Одеса : Гельветика, 2017. 183 с.

3. Бутенко В. В., Дідик А. О. Співвідношення прямих та непрямих податків під час формування доходів зведеного бюджету України. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія економічні науки, 2018. № 30- 2. С. 68-72.

4. Мартинюк В. П., Михальчук Н. М. Податкове право : навч. посібн. Тернопіль : ТНЕУ, 2015. 274 с.

5. Нагребельний В. П., Чернадчук В. Д., В. Сухонос В. Фінансове право України. Загальна частина : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. Суми : Університетська книга, 2017. 320 с.

6. Нечай А. А. Актуальні питання фінансового права: правові основи публічних накопичувальних фондів. Чернівці : Рута, 2017. 376 с.
7. Першин В. Державний фінансовий моніторинг: завдання та функції. Публічне право. 2017. № 1 (25). С. 45-50.
8. Податкова система: конспект лекцій з дисципліни «Податкова система»: навч. посіб. /уклад. А.В. Гречко. К., 2018. 171 с.
9. Радченко О. М. Поняття грошового обігу та грошової системи як фінансово-правових категорій. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2020/5_2020/21.pdf
10. Радченко О. Право грошового обігу як підгалузь фінансового права. URL: <http://pgr-journal.kiev.ua/archive/2020/10/35.pdf>
11. Рожко О. Д. Державні фінанси України: детермінанти та пріоритети розвитку : монографія. Київ : Ліра-К, 2016. 360 с.
12. Савченко Л. А. Фінансово-контрольне право: становлення та розвиток : монографія. К. : Юрінком Інтер, 2017. 400 с.
13. Тимохова Г. Б. Фінанси, гроші та кредит : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Кондор, 2019. 592 с.
14. Фінанси : підручник / І.О. Лютий, С.Я. Боринець, З.С. Варналій та ін.; за ред. І.О. Лютого. Київ : Ліра-К, 2017. 720 с.
15. Фінансове право : підручник / М. П. Кучерявенко, О. О. Дмитрик, О. А. Лукашев та ін. ; за ред. М. П. Кучерявенка. Х. : Право, 2016. 440 с. URL: <https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/169/1-28.pdf>
16. Фінансове право : підручник / О.М. Бандурка, О.П. Гетманець, Ю.М. Жорнокуй та ін.; за заг. ред. О. П. Гетманець. Харків : ХНУВС, 2017. 392 с. URL: <http://univd.edu.ua/science-issue/issue/2361>
17. Фінансування центральних органів виконавчої влади із використанням програмно-цільового методу (на матеріалах Міністерства внутрішніх справ та Міністерства надзвичайних ситуацій України) : монографія / А. Г. Чубенко, Д. М. Павлов, О. І. Деревчук. К., 2019. 212 с.
18. Чернадчук В. Д. Бюджетні правовідносини в Україні: поняття, класифікація та особливості структури : монографія. Суми : Університетська книга, 2019. 172 с.

Інтернет-ресурси:

1. <http://court.gov.ua/sudy/> - Судова влада України
2. http://irbis-nbuv.gov.ua/info_law.html - Юридичні інформаційні ресурси
3. <http://jurconsult.net.ua/> - Всеукраїнських юридичний портал
4. <http://nbuv.gov.ua> - Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
5. <http://reyestr.court.gov.ua/> - Єдиний державний реєстр судових рішень
6. <http://student.pp.ua/load> - Студентський портал України
7. <http://studrada.com.ua/libonline> - Центральний юридичний портал України
8. <http://ukr-pravo.at.ua/> - Правовий портал

9. <http://www.arbitr.gov.ua> – офіційне Інтернет представництво Вищого господарського суду України
10. <http://www.ccu.gov.ua/pls/wccu/indx> – офіційний веб-сайт Конституційного Суду України
11. <http://www.kmu.gov.ua/control> – єдиний веб-портал органів виконавчої влади України
12. <http://www.library.ukma.kiev.ua> – наукова бібліотека Національного університету "Києво-Могилянська академія"
13. <http://www.minjust.gov.ua> – Міністерство юстиції України
14. <http://www.nbu.gov.ua/nyub/journals.html>. - Наукова юридична періодика України
15. <http://www.osvita.org.ua/> - Освітній портал
16. <http://www.scourt.gov.ua> - інформаційний сервер Верховного Суду України
17. <http://www.univ.kiev.ua> – бібліотека Київського національного університету ім. Тараса Шевченка
18. <http://zakon1.rada.gov.ua> – Законодавство України
19. <https://supreme.court.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховного Суду

**Завідувач кафедри
цивільного права та процесу
доктор юридичних наук, доцент**

Кристина РЕЗВОРОВИЧ

